

2018-05-16

Ärendenummer

NV-01530-18

Protokoll för möte med Tillsyns- och föreskriftsrådet

Tid: Onsdag den 16 maj, kl. 10 - 15.45

Plats: Naturvårdsverket, Tyresta

Närvarande

Ingela Hiltula, Naturvårdsverket, ordf. (ersättare)
Christian Haglund, Naturvårdsverket
Helena Segervall, Kemikalieinspektionen
Mona Strandmark, Statens jordbruksverk
Agneta Falk Filipsson, Folkhälsomyndigheten
Robert Öjemark, Försvarsinspektören för Hälsa och Miljö
Elin Ileskog, Länsstyrelsen i Östergötlands län
Gustav Enander, Länsstyrelsen i Jönköpings län
Thomas Forsberg, Sveriges Kommuner och Landsting
Helena Götherfors, Södertälje kommun
Marie Becker, Miljödepartementet
Camilla Johansson (ToFR-kansli), Naturvårdsverket

Föränmäld frånvaro

Gunilla Ewing Skotnicka, Naturvårdsverket
Karin Sigvardsson, Länsstyrelsen i Östergötlands län
Ann Lundström, Havs- och vattenmyndigheten

1. Mötet öppnas

2. Föregående protokoll godkänns och läggs till handlingarna.

3. Dagordningen fastställs.

4. Offentliga utredningar som berör ToFR?

[Statskontoret 2018:11](#) - Bättre stöd med kommunal medverkan – hur myndigheter involverar medarbetare i kommuner och landsting när styr- och stödmaterial tas fram.

5. Senaste nytt från miljö- och energidepartementet.

(Marie Becker, Regeringskansliet)

- Miljömålen. Tre nya etappmål har beslutats, de presenteras i Strategi för Levande städer – politik för en hållbar stadsutveckling ([Skr. 2017/18:230](#)). Utöver det har regeringen gett flera uppdrag till olika myndigheterna att ta fram förslag till nya etappmål, bl.a. för att bidra

till genomförandet av miljömålet Ingen övergödning men också när det gäller tjuvjakt och illegal handel med skyddade djur och växter.

- Avfall. Kommissionen arbetar med att ta fram teknisk vägledning kring tillsyn av gruvavfall. M-dep, med stöd av Naturvårdsverket som deltar i arbetet, har framfört invändningar mot den inriktning på vägledningen som kommissionen förespråkar. Kommissionen arbetar i denna fråga anknuten till en av åtgärden i handlingsplanen för bättre efterlevnad av miljölagsstiftningen.
- Kommissionens nyhetsbrev om handlingsplanen för bättre efterlevnad av miljölagsstiftningen. Kommissionens åtgärder i handlingsplanen tar i stora del sin utgång i IMPEL:s arbete och kommer troligen att påverka IMPEL en del.
- Kommissionen har gett ut ett informationsblad om TAIX, dvs. möjligheten att söka bidrag för kunskapsutbyte med andra medlemsstater/myndigheter.
- Presentation om remissvar kring Miljötillsynsutredningen är bifogad. Bilaga pkt 5.

6. Resultat av årlig uppföljning och utvärdering av miljötillsyn och FAPT

(Monika Magnusson, John Petersson Naturvårdsverket, Agneta Falk Filipsson Folkhälsomyndigheten, Mona Strandmark Jordbruksverket)

Kort sammanfattning av redovisningarna presenteras. Redovisningarna finns nedan.

[Länk till tillsynsredovisningen.](#)

FAPT (John, NV)

Andra redovisningen till regeringen. [Länk till FAPT redovisningen](#)

Kort redogörelse av redovisningen i bifogad presentation (bilaga pkt 6).

Uppföljning utvärdering miljötillsyn, övergripande (Monika, NV)

Årets redovisning fokuserar på arbetet senaste tre åren. Presentation bifogas

Flera länsstyrelser följer inte bestämmelserna i MTF om behovsutredning, register och tillsynsplan för TVL. Vi kan dock inte dra några slutsatser om hur det påverkar genomförandet av tillsynen och TVL.

Behov av uppgifter, dialog med Me-dep och tillsynsutredningen. Ex budgetäskande, myndighetsstyrning, miljömålsuppföljning, ändringar i lag och förordning. Tillförlitliga och jämförbara mätetal och indikatorer, tillsynens omfattning, genomförande, kostnader/intäkter och resultat.

På gång inom tillsyn

Miljösamverkan Sveriges (MS) projekt uppföljning av kommuners tillsyn. Länsstyrelsen regleringsbrev 2018, plan för kommande arbetet med Uppföljning/Utvärdering. Samordning med ansvariga för EU rapportering, Länsstyrelsen förorenad mark EBH. Digitalisering av tillsynsprocessen.

Utökad dialog med länsstyrelserna. – Uppgifter som Länsstyrelsen behöver för uppföljningen av kommunernas tillsyn (enligt Miljösamverkan Sveriges projekt) och hur kan de centrala myndigheterna ta del av Länsstyrelsernas resultat vid uppföljning av kommuner.

Länsstyrelsernas redovisning enligt regleringsbrev.

Behöver ta ställning till

Uppföljning av avgränsade områden eller försöka med en helhet?

Vilka krav kan ställas på den operativa myndighetens uppföljning av den egna tillsynen?

Vad kan digitaliseras och när?

Ansvarsfördelning mellan länsstyrelserna och central myndighet för uppföljning av kommunernas tillsyn. Hur kan de centrala myndigheterna ta del av resultatet av länsstyrelsernas uppföljning av kommunerna?

Hur kan uppföljningen av länsstyrelsernas tillsyn utvecklas?

Hur mycket är rimligt att samordna?

Jordbruksverket. 9 frågor till Lst, 15 till kommuner, se bilaga pkt 6.

Folkhälsomyndigheten. 4 frågor till kommunerna, se bilaga pkt 6.

Kommentar - Helena G: Trovärdigheten hos de Lst som ej själva har behovsutredning, tillsynsplan om de ska ut och följa upp kommunernas tillsyn.

Fråga från Helena, KEMI undrar varför inte Kemikalieinspektionens tillsyn följs upp, dvs sin egen tillsyn.

7. Dialog angående Workshop om framtidens miljötillsyn

(Jenny Jonsson, Tomas Waara, Naturvårdsverket).

Tillsynsutvecklingsteamet ger ett förslag på upplägg och inriktning på workshopen. Dialog med rådet om detta så att allt landar rätt.

Naturvårdsverket tillsynsutvecklingsgruppen just nu

- 22 november tillsammans med SKL ensamverkansdag om tillståndspliktiga avloppsreningsverk. Att hitta inriktning på tillsyn.
- NV gör en förstudie på tillsynsstrategi, omvärldsbevakar och kollar hur andra gjort.
- NV delaktigt i MS Sveriges Grön tillsyn, branschbevakare i ny tapping och länsstyrelsernas tillsynsutbildning.

Förslag på tema till workshop

Nationell miljötillsynsstrategi - en väg att gå. Prioriterat alternativ.

Den kan utveckla andra frågor som stärkt samverkan, kompetensförsörjning, vägledning och uppföljning. Workshop att vända och vrida på frågan. Inhämta underlag och rekommendationer. Vad ska den innehålla, hur ska den tas fram.

Fråga: Hur ser ni på förslaget tema i förhållande till utgångspunkterna?

- Alla närvarande tyckte val av tema var bra!
- Vi behöver visa hur temat hänger ihop med vad som händer med utredningen (Miljötillsynsutredningen).

- Vi behöver fundera över namnet så att tanken inte leder till att det bara handlar om miljö(skydds)tillsyn. Förslag Miljöbalkstillsynsstrategi?

Fråga: Vad ser ni som huvudsakligt mål och syfte med att ha workshop om föreslaget tema? (samt andra funderingar)

- Vi behöver vara på det klara med vart strategin ska leda oss. Antingen ska vi ha en bild av det innan workshop eller så är det något som tas på workshop.
- Vi ska inte sätta för höga mål med workshop, rimlig förväntan, workshop är en upptakt
- Det bör handla om att samla sig kring frågan, undersöka den, inte "skriva" strategin
- Deltagarna behöver få veta vad de kan förvänta sig
- På denna workshop kommer vi behandla *hur* en strategi kan se ut men *inte vad* den innehåller i sak, det är alltså inte fråga om att lobba in vissa sakfrågor som viktiga att tillsyna.
- Vi behöver vara på det klara med vad vi rör oss i för tidsperspektiv
- Om inte utredningen kommer innebära att frågan beslutas eller tas vidare behöver vi förmedla vad nyttan ändå är med att ha denna dag
- Resultatet kan användas som underlag för miljöbalksdagarna
- Resultatet kan användas för rådet att formulera en rekommendation till regeringen eller för att ta fortsatt eget initiativ.

Ser ni risker med föreslaget tema, och hur kan de i så fall hanteras?

- Uppdraget att ta fram en strategi kanske aldrig kommer
- Deltagarna har för stora förväntningar
- Vi lägger in för mycket information så det blir för lite tid att diskutera, överväg att skicka filmer/föreläsningar/material innan
- Det är "för" stort intresse, vi kan nog beskriva vilka vi tror behöver komma, mer utifrån inställning än titel

Beslut

Ja, ToFR ska ordna en workshop i höst på föreslaget tema!

Datum för workshop

Efter mötet skickades en doodleförfrågan till rådet och beslut togs att hålla workshopen den 9 oktober.

Planeringsgrupp

Utöver Naturvårdsverket behövs personer från myndigheterna i rådet till en planeringsgrupp som ser till att inriktning och upplägg blir det ToFR önskar.

På mötet fick vi följande deltagare:

Helena Segervall – Keml

Sara Kollberg – Folkhälsomyndigheten

Länsstyrelsen återkommer med deltagare, Karin/Gustav är ingång till dess

Kommunerna återkommer med deltagare, Helena G/Tomas F är ingång till dess

Ett första möte med planeringsgruppen bör vi ha innan sommaren.

8. Miljöbalksdagarna 2019, inspel till tema och önskat innehåll

(Jenny Jonsson, Naturvårdsverket)

Inspel till tema för Miljöbalksdagarna 4-5 april 2019

Konferensen Miljöbalksdagarna är en tvådagarskonferens som skapar en arena för information, konsultation och dialog kring miljölagstiftningen och hur den tillämpas. Primära målgrupper är 2019 miljöhandläggare/inspektörer och miljöchefer och politiker i främst kommuner men även på länsstyrelser. Sekundär målgrupp är miljöansvariga näringslivets branschorganisationer och företag samt jurister med inriktning på miljö rätt.

Tillsyns- och föreskriftsrådets (2018-05-16) medskick inför val av tema

- Visionerna för de kommande 20 åren kring miljöbalken, hur ser de ut?
- Miljö- och hälsoutmaningarna de kommande 20 åren, kopplat till miljöbalken
- Miljöbalken som styrmedel, ringa in det, och miljöbalkens olika verktyg som styrmedel
- Vilka frågor är miljöbalken och tillsynen *inte* rätt verktyg för att lösa?
- Nån slags tillbakablick, hur gjorde man tillsyn "förr i världen"
- Möjligheterna med ny teknik, drönare, digitalisering osv.
- Goda exempel behöver det finnas många av, hur gör man ex. tillsyn riktigt bra?
- De som deltog eller var kontaktpersoner från domstolar och åklagare i samband med miljö tillsynsutredningen kan vara bra att kontakta i god tid för att få med dessa frågor
- Åtalsanmälan, hur långt har vi kommit med detta?

Att förhålla sig till och få in:

- MKN och Agenda 2030
- Kommissionens handlingsplan
- Livsmedelsstrategin
- Fysisk planering
- Klimatanpassning

9. Lägesrapport Gemensam TVL planering

(Moa Ek, Naturvårdsverket).

Processen för den gemensamma TVL planeringsprocessen

Arbetet och samarbetet med den här gemensamma planeringsprocessen fungerar smidigt och är numera en självklarhet.

TVL-planerna inför 2019

FOHM, SJV, KEMI klar att publiceras i oktober.

HaV och NV – publicerar preliminär plan i oktober, justerar och beslutar nov-dec.

Enkäter TVL-behov

Enkäterna för insamling av behov av tillsynsvägledning är klara. Kort redogörelse kring kartlagda behov.

HaV, KEMI, SJV, NV, FOHM träffades igår och påbörjade arbetet med att samordna planerna för 2019-2021.

Enkät skickades ut i början av året. Besvarades av 62 % dvs 19 länsstyrelser och 161 kommuner. Bortfallsanalys – Vanligast är att de ej haft tid att prioritera enkäten.

Resultaten för de enskilda myndigheternas frågeområden ses i bifogad presentation.

Föredragen metod för Tillsynsvägledning

1. Seminarier, kurser
2. Tillsynsprojekt
3. Webbplats

I vilken form önskas seminarier, utbildningstillfällen

1. Fysiska möten med webbåtkomst
2. Webbinarier

Inte intresserad av bara fysiskt möte eller bara e-utbildning.

10. Aktuellt från IMPEL

(Moa Ek, Naturvårdsverket)

Bifogad presentation till punkten.

IMPEL har ett extra möte i juni som Moa deltar i. Samtal ska föras kring strategiska inriktningen pga kommissionen vill skärpa upp användningen av lagarna. IMPEL är nyckelspelare kring kollegiala granskningar (IRI).

Större budget har gett större behov av mer deltagande från medlemmarna. Får IMPEL en förändrad roll, är den stora frågan.

11. Författningar

Inga föreskriftskollisioner anmält till detta möte

Föreskriftsarbete som behöver samarbete:

Jordbruksverket kommer troligen innan sommaren att behöva samråda med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet kring nya föreskrifter inom natur och kulturvården inom lantbruk.

Folkhälsomyndigheten har en externremiss ang. bekämpningsmedel. Bra om ni svarar. Diskussion med regeringskansliet pågår kring vem som ska ansvara för utbildningarna.

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publicerat-material/remisser-och-yttranden/remisser-fran-folkhalsomyndigheten/>

12. Senaste nytt från ledamöterna

Försvarsinspektören för hälsa och miljö, FIHM

Många ärenden inom PFAS.

Jordbruksverket

- Har ihop med Keml utrett angående en författning kring att sprida växtskyddsmedel inom samma yta.
- Det kommer en remiss gällande tillämpning av miljöbalken kring hantering av avfall innehållandes smitta.

Kommunerna

- Det är mycket med samhällsplanering just nu, särskilt i Stockholms län.
- Behovsplanering och tillsynsplanering. Försöker styra upp så att inte miljötillsynspengarna går till samhällsplanering. Ex schaktmassor, EBH vid nybyggnad mm.
- Digitaliseringsfrågorna tar mycket tid.

SKL

- Nu under våren har det varit mycket kring EU frågor, bl.a. har det hänt mycket kring dricksvattendirektivet.
- Smartare miljöinformation. Svårt att bemanna kring digitalisering.
- Arbetet kring taxor fortsätter.
- Avloppsreningsverk gemensam konferens med NV i höst.
- Konferens med miljöcheferna i november.
- SKL som helhet - samhällsbyggnadsfrågor stort nu för hela organisationen. SKL driver den frågan skarpt nu. Har bl.a. tagit fram manualer för kommunerna inom ett antal frågor där.

Länsstyrelserna

- Reningsverk, ARV – Har fått riktade pengar till att styra upp tillsynen i det. Även mycket kring uppdraget att vidta åtgärder kring överträdelserna mot EU.
- Effektiv tillsyn – Motiverande samtal och service bemötande – alla länsstyrelser har nu anammat detta. Det går även att bli ambassadör för sina kollegor inom detta.
- Östergötland. Kommer göra en film om hur det är att tillsyna lantbruk.
- EBH – ta fram strategier.
- Nytt handläggarstöd (Nikita) för miljöfarlig verksamhet tas fram.

Miljösamverkan Sverige

Fått mer pengar och har rekryterat fler projektledare och bygger upp ett kansli inkl. kommunikatör. Identifierat några utvecklingsområden. Bl.a. ska ha en rullande verksamhetsplan på 3 år. Fått extra pengar till grön tillsyn, så den fortsätter.

Kemikalieinspektionen, Keml

- Tipsar om nyhetsbrevet, återfinns på webben för registrering.
- Arbetet fortgår angående nikotin i vätskorna i e-cigaretterna. De är dubbelreglerade genom CLP, överlåtelsestillstånd, eventuell skatt och Tobaksdirektivet.

Naturvårdsverket

- Regeringen har gett många nya uppdrag. Bl.a. plastfrågor.

- 6 kap Miljöbalken, miljöbedömningar. Webinarie 30 maj.
- EU:s avfallspaket är levererat nu. Det kommer troligen kräva ändringar för Sverige. Stort fokus cirkulär ekonomi. Avfall – för anläggningsändamål.
- Regeringsuppdrag om undantag för tillståndsplikt för avfallshantering.
- Golfbanor – tillsynsprojekt påbörjat inför vägledningen i augusti.
- Vägledning om gruvavfall tas fram.
- Bidrag för dagvatten, läkemedelsrester. Utlyses nu i veckan.
- [Hänsynsreglerna i tillsynen](#) handledning klar, men tar gärna in inspel om goda exempel hur dessa används.

Folkhälsomyndigheten, FOHM

- Samhällsplanering-Viktigt bygga hållbart och för en god och jämlik hälsa.
- Kunskapsunderlag om klimatanpassning och hälsa, Pågående projekt om värmeböljor och värmevarning med medel från MSB.
- Radon-Otydligt ansvar i och med ny Strålsäkerhetslag, Tidigare MB: bostäder och lokaler för allmänna ändamål. Nu SSL: bostäder och lokaler dit allmänheten har tillträde, MB övrigt
- TVL-planen, Hälsoskyddsträffar om *Temperatur* i år. Buller - vägledning, Vårdlokaler - diskussioner om ansvarsfrågan med IVO, bassängbad-AR och vägledning, tar in fler kunskapsunderlag.
- Objektburen smitta - Utvärdering av kommunernas behov av stöd och kunskap rörande objektburen smitta publiceras inom kort. Planerar utifrån detta att ta fram en vägledning om objektburen smitta under hösten, finansierat av MSB.
- Legionella - dödsfall spårats till kyltorn ([info på webb](#)). Diskussion har inletts mellan FoHM och NV rörande tillsynsvägledningsansvar. Kyltorn kan omfattas av begreppet miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § punkt 3 miljöbalken. I begreppet ingår användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joniserande strålning eller annat liknande. Viss miljöfarlig verksamhet kan vara tillståndspliktig. Därmed kan kyltorn vara en del av en tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet även om ett kyltorn per se inte är tillståndspliktigt utifrån gällande lagstiftning. Det har hela tiden stått kommunerna fritt att inventera de verksamheter som har kyltorn, inspektera och ställa krav på att en bra egenkontroll ska finnas. Viktigt att komma ihåg att det är de som driver verksamheterna som är ansvariga för att kyltornen inte orsakar smitta eller andra problem för människors hälsa.
- Regeringen har nu överlämnat **propositionen** God och jämlik hälsa - en utvecklad folkhälsopolitik (prop. 2017/18:249) till riksdagen. **Propositionen** innehåller bland annat nya målområden i enlighet med Kommissionen för jämlik hälsas förslag. På Folkhälsomyndigheten behåller vi de uppdrag som vi har idag men myndighetens roll kommer också att förtydligas på en rad punkter enligt förslaget.

13. Övriga frågor

ToFR kansliet

- Nyhetsbrevet, nyregistrering behövs. [Registrera här](#).

- [Kalendern för vägledningstillfällen](#). Meddela datum för framtida arrangemang.

14. Kommunikation av dagens möte

Korta snabbanteckningar skickas ut inom en vecka. Bilagorna mailas separat. Utkast till protokoll och alla bilagorna läggs ut på samverkansytan.

15. Nästa möte 19 september

- Energimyndigheten kommer.
- Kollar även med MSB.
- Stämma av kring workshopen i oktober.

Möte 4:

Miljösamverkan Sveriges projekt Tillsyn av kommuners miljötillsyn.

Inspel till samverkan under 2019.

Vid protokollet

Camilla Johansson
Kansli ToFR

Ingela Hiltula
Mötets ordförande